

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Framtiden

**Om hantering av radioaktivt avfall,
långsiktig kompetensförsörjning och
kunskapsbevarande**

Workshop om SFR 28 januari 2021,
Östhammars kommun

Henrik Öberg och Anders Wiebert, utredare Strålsäkerhetsmyndigheten

Framtida aspekter

- ➔ Framtida hantering av radioaktivt avfall
- ➔ Långsiktig kompetensförsörjning
- ➔ Långsiktigt ansvar – ansvar efter förslutning
- ➔ Kunskapsöverföring och informationsbevarande

Framtida hantering av radioaktivt avfall

- SKB:s uppdrag från sina ägare är att på ett strålsäkert sätt slutförvara radioaktivt avfall som uppkommer under drift och avveckling av kärnkraftverken, detta i syfte att fullgöra reaktorinnehavarnas skyldigheter.

- SKB:s program för låg- och medelaktivt avfall är anpassat efter planerade drifttider för de svenska reaktorerna och efterkommande avveckling
 - ESS-anläggningen i Lund har ingått en överenskommelse med SKB om framtida lagringsmöjligheter i SFL
 - SKB har avtal med Studsvik Nuclear, Cyclife och Svafo om att mot ersättning deponera framtida radioaktivt avfall (även icke-kärntekniskt)

Framtida hantering av radioaktivt avfall

- ➔ Cyclife har ingen skyldighet att överta ansvar för IKA
 - Frågan har berörts tidigare (SOU 2003:122)
- ➔ SSM anser att det föreligger behov av att göra en översyn av den långsiktiga rollfördelningen mellan staten och de privata aktörerna i detta avseende
 - (Nationell avfallsplan för omhändertagande av radioaktivt avfall)

Långsiktig kompetensförsörjning

- ➔ SSM fick 2016 ett uppdrag av regeringen att utreda förutsättningarna för att upprätthålla långsiktig nationell kompetens inom strålsäkerhetsområdet
- ➔ I redovisningen 2018 (SSM2017-134) föreslog SSM:
 - En övergripande nationell strategi och samordning behövs för ökad effektivitet i kompetensförsörjningssystemet.
 - Ökad finansiering till den kritiska kärna av forskningsmiljöer som behövs för att upprätthålla kompetensförsörjningssystemet.
 - Formaliserad samverkan mellan aktörerna inom den statliga forskningsfinansieringen.
 - Säkerställande av att för samhället kritiska utbildningar inom strålsäkerhetsområdet kan bedrivas
 - Kampanjer och informationsinsatser från flera aktörer för att attrahera studenter att välja strålsäkerhetsrelaterade utbildningar och yrken.

Långsiktig kompetensförsörjning

- ➔ Vidare föreslog SSM att:
 - tillståndshavarna för elproducerande kärnkraft finansierar strålsäkerhetsforskning för 45 miljoner kronor via forskningsavgiften, och att staten finansierar strålsäkerhetsforskning via myndigheten för 85 miljoner kronor.
 - regeringen beslutar om forskningsavgifter för de kärntekniska tillståndshavarna på 7,5 miljoner kronor per reaktor för de sex reaktorer som beräknas vara i drift från och med 2021.

Långsiktig kompetensförsörjning

- SSM fick som följd av redovisningen ett regeringsuppdrag att beskriva och precisera behovet av forskning inom SSM:s verksamhetsområden framöver och vilka finansieringskällor som bör användas (SSM2019-10570-2).
- SSM:s redovisning av uppdraget (SSM2020-407-1):
 - det föreligger ett behov av forskningsfinansiering inom strålsäkerhetsområdet som inte är direkt kopplad till Sveriges kärnkraftsproduktion på 70 miljoner kronor per år
 - forskning för 30 miljoner kronor per år är direkt tillsynsstödjande med koppling till kärnkraftsdriften och ska därför finansieras av tillståndshavarna för elproducerande kärnkraft via forskningsavgifter och myndighetens forskningsanslag
 - det finns ett behov av finansiering av kompetensstödjande forskning direkt kopplat till kärnkraftsproduktionen för 30 miljoner kronor, och vi föreslog att finansieringen fördelas lika mellan stat och tillståndshavare.

Ansvar efter förslutning av slutförvar

- ➔ Ändringar har genomförts i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (SFS 2020:685)
- ➔ Ändringarna medför att det är tydligt reglerat att staten har det långsiktiga ansvaret för slutligt förslutna geologiska slutförvar för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall

Kunskapsöverföring och informationsbevarande

- ➔ SSM har fått ett nytt regeringsuppdrag att redogöra för olika metoder hur information och kunskap om slutförvar (för använt kärnbränsle) kan säkerställas över lång tid. Uppdraget ska senast redovisas 1 oktober 2021.
- ➔ Tydliggöranden av kravbilden för informationsbevarande efter förslutning
- ➔ Deltagande i internationella projekt
- ➔ Myndighetssamarbete

